

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit 2022 & 2023

Imarisai

Eqikkaaneq	2
Tunuliaqutaasoq	3
Siunertaq	5
Najoqqutarisat periusaasorlu	5
Inernerit	5
Maalaarutit sumut tunggassuteqarnerat	5
Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit Napparsimasut Maalaarutaannut	
Aqutsisoqarfimmit naliliivigineqartut	7
Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuini peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit	8
Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit aalajangiivigineqartut	9
Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit nappaatinik immikkoortitereriaaseq ICPC-2	
naapertorlugu immikkoortitikkat	12
Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut	
tunggatinneqartut	13
Maalaarutit ukioqatigiiaanut agguataarneqarnerat	13
Maalaarutit amerlassutsimikkut ineriartornerat	14
Maalaarutini aalajangiivigisani isornartorsiunerit	14
Ilinniagaqassutsikkut piginnaasat ilisimaarineqarnerat	15
Uppernarsaaneq	16
Kukkusumik nakorsaaneq	17
Kukkusumik naliliineq	17
Aarlerinaatilimmik nakorsaaneq	18
Paasissutissinneqareernikkut akuersineq nipangiussisussaataanerlu	18
Isummorsoneq	18
Najoqqutarisat	23

Eqikkaaneq

2022-imi maalaarutit 187-it tiguneqarput 2023-imi 211-it tiguneqarlutik taakkulu ilinniagqassuseq tunggavigalugu peqqinnissakkut sullinneqarneq, kiffartuussineq, taarsiiffigineqarnissaq imal. taakku

pingasut akuleriit pillugit maalaarutinit agguataarsimapput. Tamaalillutik 2022-imiit 2023-imut maalaarutit innuttasut amerlassusaannut sanilliullugit amerleriarput.

2024-imi februaarip ulluisa aallaqqaataanni maalaarutit 2022-imeersut tamarmik Nunatsiinni Nakorsaaneqarfimmit naliliivigineqareerput suliarinnittussanullu allanut innersuunneqareerlutik, maalaarutilli 2023-imeersut 51-it suli naammassineqaratik. Piffissami naatsorsuiffimmi tamatumani (1. februar 2024) peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit 2022-imeersut 2023-imeersullu 164-it, Danmarkimi Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmu (STPK) nassiuunneqarsimapput. Taakkunannga 26 pisoqalisimasutut naliliivigineqarput pingasullu allamik patsiseqartumik itigartitaallutik. Nuna tamakkerlugu peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu 2022-imi 2023-imilu maalaarutit katillugit 84-it aalajangiivigineqqarput, taakkunannga 60-it Peqqinnissaqarfiup sinerissami qitiusumik immikkoortuini nakorsartinnermut tunngasuupput 24-illu Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tunngasuullutik.

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutini 84-iusuni Danmarkimi Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartunit naliliivigineqartuni 17-imi isornartorsiuisoqarpoq (20,2 %). Maalaarutini aalajangiivigisani 24-imi Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tunngasuni ataasiinnarmi isornartorsiuisoqarpoq. Ukiuni pineqartuni taakkunani marlunni maalaarutit aalajangiivigineqartut sinnerini, 60-imi Peqqinnissaqarfiup sinerissami qitiusumik immikkoortuini nakorsartinnermut tunngasuni, amerlanerit Peqqinnissaqarfik Diskomeersuupput ikinnerillu Peqqinnissaqarfik Kujataaneerlutik.

Peqqinnissakkut sullinneqarnermi maalaarutit amerlanersaat "*nukinnut saanernullu*" tunngassuteqarput tulliullutik "*nerisat arrioriartortarfii*" kiisalu "*arnat kinguaassiuutaat*", tamanna maalaarutit amerlanersaasa Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tunngasut saanernut naggussanullu arnallu ilumikkut nappaataannut tunngasuunerannut naapertuuppoq.

Maalaaruteqartut amerlanersaat 30-it 35-illu kiisalu 60-it 65-illu akornanni ukioqarput. Maalaarutit katillugit 46-it 20-it inorlugit ukiulinnut tunngassuteqarput, taakkunannga 41-it meeqqanut tunngasuullutik. Maalaarutinit 41-imit meeqqanut tunngasunit marluk isornartorsiuinermik kinguneqarput. Maalaarutit taakku Dronning Ingridip Napparsimmavissuani immikkut ilisimasalinnit nakorsarneqarnermut tunngassuteqanngillat.

2018-imiit 2019-imut maalaarutit amerleriangaatsiarput tamatumalu kingorna 2022-ip tungaanut amerliartuinnarlutik- ilaatigut allaffissornikkut ingerlatsinermik allannguinerup kingunerisaanik- ukiup siulianut sanilliullugit marloriaatinngorlutik.

2022-imi 2023-imilu maalaarutini aalajangiivigineqartuni arlalinni kukkusumik naliliisoqarsimaneranut, kukkusumik nakorsaasoqarsimaneranut imal. kukkusumik nakorsaasiisoqarsimaneranut isornartorsiuisoqarpoq. Maalaarutini aalajangiivigisani nakorsaanerup ingerlanneqartup napparsimasumut aarlerinaateqarneranik isornartorsiuisoqarneranut assersuutissaqarportaaq. Maalaarutit isornartorsiunermik kinguneqartut amerlasuut, peqqinnissakkut sullissisup nammineq piginnaasaqarfimminut killissaminullu ilisimaarinninneranut tungassuteqarput – tamatumunngalu ilaapput nakorsamik isumasiuinerit imal. nakorsanut immikkut ilisimasalimmut innersuussinerit. Maalaarutini isornartorsiunermik kinguneqartuni, naammangitsumik allattugaatinut nalunaarsuisarneq imal. nalunaarsuisimanginneq, nalinginnaasut ilagaat. Maalaarutini marlunni nipangiussisussaataaernerik unioqqutitsineq paasisutisseereerlunilu akuersitsitsisimanginneq pillugu isornartorsiuisoqarpoq.

Tunuliaqutaasoq

Ataatsimut isigalugit nunatsinni maalaarutit assigiinngitsut marluupput; nakorsarneqarnermut tunggasut Peqqinnissaqarfimmiillu kiffartuunneqarnermut tunggasut. Peqqinnissakkut sullinneqarneq/nakorsarneqarneq pillugu maalaarutit tassaapput Peqqinnissaqarfimmi tamatumalu avataani, namminersortumit kigutileritinneq ilanngullugu, peqqinnissakkut sullissisunit nakorsartinnerit. Maalaarutit taamaattut misissuinerlut, nappaatinik suussusersiniaanermut nakorsaanermullu tungassuteqarsinnaapput. Tamatuma saniatigut napparsimasut ataasiakkaat paaqqutarineqarnerannut, piginnaanngorsaqqinnerannut, pitsaaliuinerlut imal. peqqinnissamik anguniagaqarnermut tungassuteqarsinnaapput. Tamatuma saniatigut maalaarutigineqarsinnaasartut tassaapput nakorsartinnissaq pillugu paasisutissiineq akuersinerlu, peqqinnissakkut sullissisut nipangiussisussaataaernerat kiisalu allattugaatinut nalunaarsuineq nakorsamiillu uppersaataat. Peqqinnissaqarfimmit kiffartuunneqarneq pillugu maalaarutit tassaasinnaapput sulisut pissusilersornerat, ammasarfiit utaqqinerlu.

Maalaarutit tamarmik Sullissivik aqutigalugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nassiunneqassapput. Tamatuma kingorna maalaarutit peqqinnissakkut sullinneqarnermut imal. kiffartuussinerlut tungassuteqarnerisooq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naliliivigissavaa. Peqqinnissakkut sullinneqarneq

pillugu maalaarutit Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit suliarineqartarput, Danmarkimilu Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartunit aalajangiivigineqartinnagit Danmarkimi Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut (STPK) nangitassanngorlugit ingerlateqqinneqartarlutik. Maalaarutit kiffartuussinermut tunngasut Peqqinnissaqarfiup qullersaqarfianut suliassanngorlugit nassiunneqartarmata matumani ilanngunneqanngillat. Taarsiiffigitinnissamut qinnuteqartoqarsinnaavortaaq taakku Danmarkimi Aalajangiisartunit imal. nunatsinni Peqqinnissaqarfiup qullersaqarfianit aalajangiivigineqareernikkut, Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit akuerineqartarput itigartinneqartarlutilluunniit.

Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartunut maalaaruteqartarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 14, 24. september 2012-imeersoq §8 naapertorlugu Maalaarut pisimasup maalaarutiginiakkap ilisimalerneraniit imaluunniit ilisimalersimasariaqarneraniit, Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartunut Peqqinnissaqarfimmullu maalaaruteqarsinnaaneq tarsiiffigitissinnaanerlu pillugit inatsimmi §8 naapertorlugu, ukiut marluk kingusinnerpaamilli ullup maalaarutiginiakkamik pisoqarfiuneraniit ukiut tallimat qaangiutsinnagit nassiunneqareersimasussaavoq (1).

Tamanna tunngavigalugu peqqinnissakkut sullissisumit sullinneqarneq pillugu maalaarut pisoqalisimasutut naliliivigineqarsinnaavoq. Piffissaagallartilugulu maalaarut, peqqinnissakkut sullissisunik- soorlu nakorsanik, kigutit nakorsaannik imal. peqqissaasunik isornartorsiuinermik kinguneqarsinnaavoq.

Maalaaruteqarsinnaanerup inatsimmit aalajangiivigineqarnerata inuillu ataasiakkaat maalaarutaasa suliarineqarnissaannut pisinnatitaaffeqarnerup saniatigut, maalaarutit napparsimasumiit isigalugu Peqqinnissaqarfiup sullissineranik ingerlatsineranillu pingaarutilinnik paasissutissiisarput. Maalaarutini paasissutissanik uuttoorneqarsinnaasunik uuttoorneqarsinnaanngitsunillu misissuinerit ilinniutaasinaanerat annertummat, ilisimalikkat taamaattut pitsaassutsimik inerisaanissamiit isigalugit pingaaruteqarput atorfissaqarlutillu.

Siunertaq

Suut pingaarnertut maalaarutaasarnerisa, kikkut maalaaruteqartarnerisa nunallu immikoortuini sumiinnerisa nassuiarnissaat, nalunaarusiami matumani siunertaavoq. Tamatuma saniatigut peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit qassit, peqqinnissakkut sullissisumut

isornartorsiunerimik kinguneqartarnersut, tamatumunngalu suna tunngaviusarnersoq naliliivigineqassalluni.

Najoqqutarisat periusaasorlu

Nalunaarusiami matumani peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit 2022-imi 2023-imi Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutigineqartut immikkut ukkallugit misissoqqissaarneqarlutillu nalunaarusiarineqarput. Maalarutit tamarmik nalunaarsugaammata paasisutissat maalaartup ukiuinut, maalaarutip sumut tunngassuteqarneranut, immikkut ilisimasaqarfinnut nappaatinut /nappaatit ersiutaannut, nunap immikkoortuini/Peqqinnissaqarfiup immikkoortuini suminngaanneernerinut immikkoortitikkat pigineqarput. Tamatuma saniatigut maalaarutip killiffia aalajangiisoqarsimappallu tamarmik nalunaarsimapput. Maalaarutit tamarmik taakkulu suliarineqarnerat, Peqqinnissaqarfimmi qullersaqarfimmut nassiussassat nassiunneqarnissaasa imal. Danmarkimi Napparsimaasut Maalaarutannut Aqutsisoqarfimmi aalajangiisoqarnissaata tungaanut, Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi allattugaatinut immikkut tamarmik nalunaarsorneqartarput. Taamaammat suliani ataasiakkaani paasisutissanik annertunerusunik pissarsisoqarsinnaavoq. Nalunaarusiami matumani Aalajangiisartunit aalajangiinerni suut tunngavilersuutaasarnertat paasisaqarfiginiarlugu, maalaarutinit isornartorsiunerimik kinguneqartunut assersuutissat saqqummiunneqarput.

Inerneri

Maalaarutit sumut tunngassuteqarnerat

2022-imi 2023-imi maalaarutit katillugit 398-it Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut tunniunneqartut, 2022-imi 187-inut 2023-imi 211-inut agguataarsimapput. Maalaarutit pingaarnertut pingasunut immikkoortiterneqarput, taakku ilaat peqqinnissakkut sullinneqarnermut tunngasuullutik, allat kiffartuussinerimut tunngasuullutik aamma/imal. taarsiiffigitinniarnermut tunngasuullutik. Maalaarutini arlalinni peqqinnissakkut sullinneqarneq, kiffartuussineq taarsiiffigitinniarnertu akuleriipput.

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit 2022-imeersut 2023-imeersullu katillugit 215-it Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi suliarineqarput ingerlanneqarlutilluunniit.

Maalaarutit 42-it suliaq sulii aallartingitsoq assigiinngitsunik patsiseqartumik unitsinneqarput.

Amerlanerpaani tamatumunnga patsisaasoq tassaavoq suliaq ingerlassinnaanissaanut paasisutissanik

sukumiisunik noqqaassummut maalaartumit akissutisinnginneq. Maalaarutit ilaat maalaartumit utertinneqarput, imal. maalaartup toqukkut qimagunnerata kingorna qanigisaasunit unitsinneqarlutik. Maalaarutini allani- Danmarkimi nakorsartinneq maani nunatsinni suliarineqartanngitsoq pineqarmat- malaartoq danskit maalaaruteqartarfiagut maalaaruteqarnissaanut innersuunneqarpoq.

Maalaarutit peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutinut, kiffartuussinermut taarsiiffigitinniarnermullu imal. taakku akuleriissillugit, kiisalu pisortaqarfimmut suliamik ingerlatsisumut tunngasunut qanoq agguataarneqarnerat, tabelimi tulliuuttumi takutinneqarpoq.

Tabeli 1: 2022-imi 2023-amilu maalaarutit Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit tiguneqartut

Maalaarut	2022	Amerlas-susaat	2023	Amerlas-susaat	Katillugit	Procentin-ngorlugit	Pisortaqarfik ¹
Peqqinneq	42	22,5 %	44	20,9 %	86	21,6 %	NUN, STPK
Peqqinneq- kiffartuussineq	5	2,7 %	5	2,4 %	10	2,5 %	NUN, STPK, SL
Peqqinneq- tarsiiffigitinniarneq	45	24,1 %	61	28,9 %	106	26,6 %	NUN, STPK, PN
Peqqinneq- kiffartuussineq- tarsiiffigitinniarneq	1	0,5 %	5	-	6	1,5 %	NUN, STPK, SL, PN
Kiffartuussineq	61	32,6 %	71	33,6 %	132	33,2 %	SL
Kiffartuussineq- taarsiiffigitinniarneq	4	2,1 %	1	0,5 %	5	1,3 %	SL, PN
Taarsiiffigitinniarneq	3	1,6 %	1	0,5 %	4	1,0 %	PN
NUN-imi unitsinneqartut	26	13,9 %	23	10,9 %	49	12,3 %	NUN
Maalaarutit katillugit	187	100 %	211	100 %	398	100 %	

¹Pisortaqarfiiit maalaarummik suliallit; Nunatsinni Nakorsaaneqarfik (NUN), Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfik (STPK), Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik (PN), Peqqinnissaqarfimmi qullersat (SL).

2022-imi 2023-amilu maalaarutit 398-it Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit tiguneqarput. 2022-imiit 2023- imut amerleriaateqarput maalaarutilli sunut tunngassuteqarnerat tunngavigalugu agguataarneqarnerat allannguuteqarpiarani.

2022-imi 2023-amilu maalaarutit februaarip ulluisa aallaqqaataanni killiffiat tabelimi tulliuuttumi takutinneqarpoq.

Tabeli 2: 2022-imi 2023-amilu Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi maalaarutinik innersuussineq naliliinerlu

Ukioq	Suliarineqartut	Unitsinneqartut	Peqqinnissakkut sullinneqarnermut tunngassuteqanngitsut	Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiussat	Katillugit
2022	0	26	68	93	187
2023	51	16	73	71	211
Katillugit	51	42	141	164	398

Maalaarutit 2022-imeersut tamarmik Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi 2024-imi februaarip ulluisa aallaqqaataanni naliliivigineqareerlutillu innersuunneqareerput, maalaarutilli 51-it 2023-imeersut paasissutissanik naatsorsuinerup nalaani, sulii naammassineqarsimanatik. Maalaarutit 141-it kiffartuussinermut -imal. taarsiiffigitinniarnermut tunngasutut naliliivigineqartut, Peqqinnissaqarfiup qullersaqarfianut imal. Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfimmut nassiunneqarput. Tamatuma saniatigut malaarutit qulit peqqinnissakkut sullinneqarneq kiffartuunneqarnerlu pillugit malaarutaasut, kiffartuussinermut tunngasortaat Peqqinnissaqarfiup qullersaqarfianut nassiunneqarput nakorsaaneermullu tunngasortaat Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit suliarineqarlutik. 2022-imi 2023-imilu peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit katillugit 215-it Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi suliarineqareersimapput imal. ingerlanneqarlutik. Maalaarutit 42-it assigiinngitsunik patsiseqartumik suliarineqartinnatik unitsinneqarput.

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmit naliliivigineqartut

2022-imi 2023-imilu peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit 2024-imi februaarip ulluisa aallaqqaataanni killiffiat, tabelimi tulluuttumi takutinneqarpoq.

Tabeli 3: Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit Danmarkimi Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqartut aalajangiivigisat

Ukioq	Aalajangiiviginnisat	Isornartorsiunerit	Isornartorsiuinnginnerit	Itigartitat	Pisoqalisut	Katillugit
2022	22	13	44	1	13	93
2023	29	4	23	2	13	71
Katillugit	51	17	67	3	26	164

Maalaarutit 2023-imeersut naliliivigineqanngitsut imal. Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqanngitsut 29-iupput. Maalaarutit 2022-imeersut tamarmik 2024-imi februarip ulluisa aallaqqaataanni Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi naliliivigineqarsimapput – maalaarutit peqqinnissakkut sullinneqarnermi maalaarutit akuerineqartut Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqarput, kiffartuussinermulli tunngasut Peqqinnissaqarfiup qullersarfianut nassiunneqarlutik. Tamatuma nalaani peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu 2022-imi 2023-imilu maalaarutit katillugit 164-it nassiunneqarsimapput. Taakkunanga 114-it aalajangiivigineqarput – taakkunanga 26-it pisoqalisimasutut naliliivigineqarput pingasullu itigartitaallutik. Taamaallutik maalaarutit 84-it Danmarkimi Napparsimasut Maalaarutaannik Alajangiisartunit naliliivigineqarput, taakkunanga 17-imi peqqinnissakkut sullissisumik

ataatsimik arlalinnilluunniit nakorsaanerat pillugu isornartorsiuisoqarpoq (20,2 %). 2024-imi februaari qaammat, 2022-imi maalaarutit suli aalajangiivigineqarsimanngitsut 22-iupput, 2023-imilu 29-iullutik.

Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuini peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuini innuttaasunut nunatsinnilu innuttaasunut tamanut sanilliullugit agguataarneqarnerat, (kingusinaarluni maalaarutaasut ilanngullugit), tabelimi tulliuuttumi takutinneqarput.

Tabeli 4: 2022-imi 2023-imilu peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit, Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuini innuttaasut amerlassusaannut sanilliullugit.

Qitiusumik imm. / illoqarfik/ nunaqarfik	2022-imi maalaarutit	Innuttaasut amerlassusaat ¹	Innuttaasut 1.000-iuppata amerlassusaat	2023-imi maalaarutit	Innuttaasut amerlassusaat ¹	Innuttaasut 1.000-iuppata amerlassusaat
Avannaa	21	10.944		18	11.022	1,6
Ilulissat	11		1,9	7		
Upernavik	3			5		
Uummannaq	5			2		
Qaanaaq	1			2		
Saqqaaq	1			-		
Kullorsuaq	-			1		
Qaarsut	-			1		
Disko	17	6.159	2,8	13	6.056	2,1
Aasiaat	10			9		
Qasigianguit	4			2		
Qeqertarsuaq	-			2		
Kangaatsiaq	2			-		
Ikerasaarsuk	1			-		
Qeqqa	13	9.239	1,4	17	9.203	1,8
Sisimiut	7			13		
Maniitsoq	5			4		
Kangerlussuaq	1			-		
Kujataa	4	6.261	0,6	8	6.184	1,3
Qaqortoq	2			2		
Narsaq	2			3		
Nanortalik	-			1		
Alluitsup Paa	-			1		
Aappilattoq	-			1		
Sermersooq	18	23.994	0,8	16	24.333	0,7
Dr. Ingridip Peqqissaavia	6			9		

Kigutileriveqarfik	5			1		
Paamiut	3			2		
Kapisillit	1			-		
Tasiilaq	2			4		
Ittoqqortoormiit	1			-		
Peqqinnissaqarfi up qitiusumik imm. katillugit	73	56.661	1,3	72	56.865	1,2
Dr. Ingridip Napparsimavissua	20	56.661	0,4	43	56.865	0,8
Nuna tamakkerlugu katillugit	93	56.661	1,6	115	56.865	2,0

¹Ukiup affaa innuttaasut amerlassusaat juulip ulluisa aallaqqaataanni, Kalaallit Nunaanni Natsorsueqqissaartarfik.

2022-imi 2023-imilu peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit Peqqinnissaqarfik Disko-mi amerlanerukannerput Peqqinnissaqarfik Kujataanilu ikinnerpaallutik. Taamaattorli matumani maalaarutit Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuisa immikkoortuini innuttaasut najukkaminni nakorsartissimasut taamaallaat nassuiarneqarnerat oqaatigineqassaaq. Dronning Ingridip Napparsimavissuaniit maalaarutit nuna tamakkerlugu innuttaasunut sanilliullugit- innuttaasut 1.000-iuppata 2022-imi 0,4-pput 2023-imilu 0,8-llutik maalaarutilli nuna tamakkerlugu innuttaasut 1.000-iuppata 2022-imi 1,6-iupput 2023-imilu 2,0-iullutik.

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit aalajangiivigineqartut

2022-imi 2023-imilu maalaarutit qassit Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmit

aalajangiivigineqarsimanerat, qanoq aalajangiisoqarnera suliallu taakku illoqarfinnut qitiusumillu

immikkoortunut qanoq agguataarneqarnerat, tabelimi 5.1-imi 5.2-milu takutinneqarput.

Tabeli 5.1: 2022-imi peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit aalajangiivigisat qitiusumik immikkoortunut/illoqarfinnut/nunaqarfinnut agguataarneqarnerat

Qitiusumik imm. / illoqarfik/ nunaqarfik	Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiussat	Aalajangiivigineqanngitsut	Aalajangiivigisat	Isornartorsiunerit	Isornartorsiunnginnerit	Isornartorsiunerit ¹
Avannaa	19	5	14	4	10	29 %
Ilulissat	9	3	6	2	4	67 %
Upernavik	3	2	1		1	-
Uummannaq	5		5	2	3	40 %
Qaanaaq	1		1		1	-
Saqqaq	1		1		1	-
Disko	12	5	7	1	6	14 %

Aasiaat	7	2	5	1	4	20 %
Qasigianguit	2		2		2	-
Kangaatsiaq	2	2				-
Ikerasaarsuk	1	1				-
Qeqqa	11	3	8	1	7	13 %
Sisimiut	6	1	5		5	-
Maniitsoq	4	1	3	1	2	33 %
Kangerlussuaq	1	1				-
Kujataa	4	2	2	1	1	50 %
Qaqortoq	2	1	1	1		100 %
Narsaq	2	1	1		1	-
Sermersooq	16	1	15	6	9	40 %
Dr. Ingridip	5		5	3	2	60 %
Peqqissaavia						
Kigutiveriveqarfik	4		4	1	3	25 %
Paamiut	3		3	1	2	33 %
Kapisillit	1		1		1	-
Tasiilaq	2	1	1		1	-
Ittoqqortoormiit	1		1	1		100 %
Dr. Ingridip Napparsimmavis- sua	17	6	11	0	11	-
Nuna tamakkerlugu katinnerat	79	22	57	13	44	23 %

¹Maalaarutini aalajangiivigineqartuni peqqinnissakkut sullissisumik ataatsimik arlalinnilluunniit isornartorsiuffiusut amerlassusaat.

2022-imi peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutinit Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqartunit 79-iusunit 57-it, 2024-imi februaarip ulluisa aallaqqaataanni aalajangiivigineqarsimanerat, tabelimi 5.1-imi takuneqarsinnaavoq. Taakkunannga 57-init 13-it peqqinnissakkut sullissisup isornartorsiorneqarneranik kinguneqarput. Nuna tamakkerlugu 2022-imi maalaarutit aalajangiivigisat sisamararterutaat inulaarlugit isornartorsiuinermik kinguneqarput. Maalaarutit aqqanillit Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tunngassuteqartut arlaannaalluunniit isornartorsiuinermik kinguneqanngillat.

Tabeli 5.2: 2023-imi peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit aalajangiivigisat illoqarfinnut/nunaqarfinnut agguataarneqarnerat

Qitiusumik imm. / illoqarfik/nunaqarfik	Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiussat	Aalajangiivigineqanngitsut	Aalajangiivigisat	Isornartorsiunerit	Isornartorsiuinnginnerit	Isornartorsiunerit ¹
Avannaa	4	1	3	1	2	33 %
Ilulissat	3	1	2		2	-
Uummannaq	1	0	1	1		100 %
Disko	8	7	1	1		100 %

Aasiaat	7	6	1	1		100 %
Qeqertarsuaq	1	1				-
Qeqqa	7	5	2		2	-
Sisimiut	4	4				-
Maniitsoq	3	1	2		2	-
Kujataa	6	4	2	1	1	50 %
Qaqortoq	2	1	1	1		100 %
Nanortalik	1	1				-
Narsaq	2	2				-
Aappilattoq	1		1		1	-
Sermersooq	8	2	6		6	-
Dr. Ingridip Peqqissavia	6	1	5		5	-
Tasiilaq	2	1	1		1	-
Dr. Ingridip Napparsim- mavissua	23	10	13	1	12	8 %
Nuna tamakkerlugu katillugit	56	29	27	4	23	15 %

¹Maalaarutini aalajangiivigineqartuni peqqinnissakkut sullissisumik ataatsimik arlalinnilluunniit isornartorsiuffiusut amerlassusaat.

Maalaarutit 2023-imeersut 56-it Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiuunneqarsimanerat taakkunanngalu 27-it aalajangiivigineqarsimanerat (48 %), tabelimi 5.2-mi takuneqarsinnaavoq. Maalaarutini aalajangiivigisani 27-init sisamat isornartorsiuinermik kinguneqarput (15 %), taakkunanngalu ataaseq Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tungassuteqarluni.

Nuna tamakkerlugu maalaarutit 2022-imi 2023-imilu tigusat katillugit 84-it aalajangiivigineqarput, taakkunanga 60-it Peqqinnissaqarfiup sinerissami qitiusumik immikkoortuini nakorsartinnermut tungassuteqarlutik 24-illu Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tungassuteqarlutik.

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit nappaatinik immikkoortitereriaaseq ICPC-2 naapertorlugu immikkoortitikkat

2022-imi 2023-imilu nuna tamakkerlugu maalaarutit aalajangiivigineqartut tamarmik

immikkoortitereriaatsimut ICPC-mut agguataarneqarnerat, tabelimi tulluuttumi takutinneqarpoq (2).

Tabeli 6: 2022-imi 2023-imilu maalarutit aalajangiivigisat nappaamut ersiutitut imal. nappaatip suussusaanut agguataarneqarnerat

Ersiutinin-nappaatillu suussusaannik immikkoortiterineq (ICPC-2) ¹	Aalajangiivigisat	Isornartorsi-uinnginneq	Isornartor-siuneq	Aalajangiivigisani isornartorsiuneq
A (Nalinginnaasut / suussusaat immikkut nassuiannigisat)	4	4		-
B (Aak, imeruaq timillu nappaatinut akiuussinnaassusaa)				-
D (Nerisat arrioriartortarfii)	11	8	3	27 %
F (Isi)	4	3	1	25 %
H (Siut)	3	2	1	33 %
K (Uummat taqqallu)	2	1	1	50 %
L (Nukiit saarnigillu)	26	19	7	27 %
N (Sianiuteqarfiit)	2	2		-
O (Kigut)	4	3	1	25 %
P (Tarnikkut)	3	3		-
R (Anersaartuutit)	4	4		-
S (Ameq)	6	5	1	17 %
U (Quup aqqutai)	1	1		-
W (Naartuneq/ernineq / Naartunaveersaarneq)	3	3		-
X (Arnat kinguaassiuutaat (iviangillu))	10	8	2	20 %
Z (Inuttut atukkatigut ajornartorsiutit)	1	1		-
Katillugit	84	67	17	20 %

¹ICPC-2 tassaavoq International Classification of Primary Care (2-tassaalluni saqqummiussat aappassaat). ICPC-2 nakorsiertitsivinni atugassatut inerisagaavoq Peqqinnissaqarfimmilu immikkoortitereriaatsimi ICD10-mi nappaatit suussusaasa ilisarnaataannik tamakkiisumik qulaajaanerulluni.

Maalaarutit aalajangiivigineqartut tamarmik tallimararterutaasa missaanni peqqinnissakkut sullissisoq ataaseq arlalliluunniit isornartorsiorneqarput. Maalaarutit amerlanersaat makkununga tungassuteqarput; *Nukiit saarnigillu* (26-it), tulliupput *Nerisat arrioriartortarfii* (aqqanillit) kiisalu *Arnat kinguaassiuutaat* (qulit), suliani aalajangiivigisani isornartorsiuinermik kinguneqartut 20%-imiit 27%-iiullutik. Maalaarutit aalajangiivigisat amerlanersaat *Uummammut taqqanullu* (50 %) Siutitut (33 %). Tungassuteqarput.

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut tungatinneqartut

Dronning Ingridip Napparsimmavissuani immikkut ilisimasaqarfiit peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu malaarutini aalajangiivigisani sorliit pineqarnerisut qassillu isornartorsiuinermik kinguneqarnerisut, tabelimi tulliuttumi takutinneqarpoq.

Tabeli 7: Dronning Ingridip Napparsimmavissuani 2022-imi 2023-imilu malaarutit immikkut ilisimasaqarfinnut aalajangiinernullu agguataarneqarnerat.

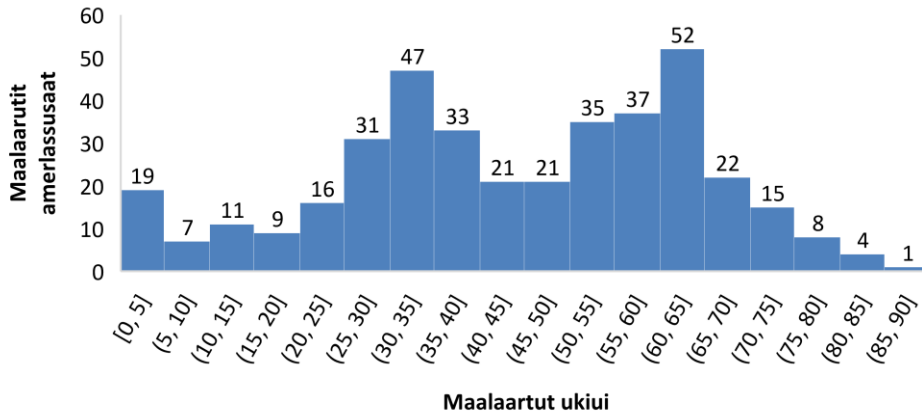
Dronning Ingridip Napparsimmavissuani Immikkut ilisimasaqarfiit	Isornartorsiuingginneq	Isornartorsiuineq	Katillugit
Ammikkut nappaatit	1		1
Nerisat arrioriartortarfii	2		2
Arnat ilumikkut nappaataat	5		5
Pilattaaneq	1		1
Puakkut nappaatit	1		1
Naartuneq erninerlu	2		2
Isit	1		1
Saarngit naggussallu	4	1	5
Tarnikkut nappaatit	1		1
Tarnip pissusaa	1		1
Meeqqat nappaataat	2		2
Quup aqqutai	1		1
Siutit-qingaq toqqusaallu	1		1
Katillugit	23	1	24

Maalaarutit aalajangiivigisat Nuummi Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tunngasuteqartut katillugit 24-iupput. Maalaarutit arnat ilumikkut nappaataannut kiisalu saanertigut naggussatigullu nappaatinut tunngasut amerlanersaapput. Malaarummi ataatsimi saanertigut naggussatigullu nappaatilinnik pilattaanermut tunngatillugu nakorsaannermi, peqqinnissakkut sullissisumik isornartorsiuisoqarpoq.

Maalaarutit ukioqatigiiaanut agguataarneqarnerat

Maalaartup imal. malaarutigineqartup ukiut tallimakkaarlugit ukiumikkut agguataarneqarnerat takussutissiami 1-imi takutinneqarpoq. Malaarutini qulaaluani inuttut normu amigaataammat unitsinneqarput – taamaammat takussutissiami tulliuuttumi maalaarutit 389-it takutinneqarput.

Takussutissiaq 1: Maalaarutit ukioqatigiiaanun agguataarneqarnerat

Maalaarutit amerlanersaat inunnut 60-it 65-illu akornanni ukiulinnut kiisalu 30-it 35-illu akornanni ukiulinnut tunngassuteqarput. Maalaarutit 46-it 20-it inorlugit ukiulinnut tunngassuteqarput, taakkunannga 41-it meeqqanik nakorsaanermut tunngassuteqarlutik. Maalaarutit meeqqanut tunngassuteqartut katillugit arfineq marluk Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tunngassuteqarput.

Maalaarutit amerlassutsimikkut ineriartornerat

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit 2017-imiit ukiut tamaasa qanoq ineriartorsimanerat, tabelimi tulliuuttumi takutinneqarpoq. Maalaarutit Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiussat- itigartitat pisoqalisimasullu/kingusinaarluni maalaarutit ilanngaatilugit- amerlassusaat tabelimi takuneqarsinnaapput. Maalaarutit 51-it 2023-imeersut, 2024-imi februaarip ulluisa aallaqqaataanni suli nassiunneqanngimmata, maalaarutit katinnerini 2023-imeersut ilaanngillat. Maalaarutit tamakkerlutik Napparsimasut Maalaarutannut Aqutsisoqarfimmit suli naliliivigineqanngimmata kisitsisit 2022-meersut allanngorsinnaapput.

Tabeli 8: 2017-imiit 2023-imut peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit amerlassusaat

Ukioq	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Katillugit	Ukiumut agguaqatigiissillugit
Amerlassusaat	47	49	67	54	39	79	335	55,8

2018-imiit 2019-imut maalaarutit amerleriangaatsiarnerat takuneqarsinnaavoq, tamatuma kingorna 2022-ip tungaanun ikileriariarlutik 2021-imut sanilliullugit 2022-imi marloriaatingorput.

Maalaarutini aalajangiivigisani isornartorsiunerit

2022-imi 2023-imilu maalaarutinit 17-it isornartorsiuinermik kinguneqarput. Tulliuuttumi aalajangiinernut suut tunngavilersuutaanerit nassuiarneqarpoq.

Ilinniagaqassutsikkut piginnaasat ilisimaarineqarnerat

Maalaarutit ilaanni, piginnaasaqarfinnik ilisimaarinninnissamut imal. nammineq killissamik ilisimanninnermut pingaarnertut tunngassuteqartuni – tamatumunngalu atatillugu nakorsamik isumasiuinnermut imal. nakorsamut immikkut ilisimasalimmut innersuussinnermut tunngasuni isornartorsiuisoqarpoq.

Maalaarummi ataatsimi nukappiaqqami pingasunik ukiulimmi, nakorsartarialimmik inalukkamigut ajoquteqarnermut ersiutilimmi, sundhedsassistenti naapertuuttumik qisuariarsimangitsutut nakorsamillu isumasiuisimangitsutut isornartorsiorneqarpoq. Tamatuma kingorna nakorsat meeqqamik tassanga takunnittut – meeqqap ersiutai tunngavigalugit naapertuuttumik naliliillutillu qisuariarsimammata isornartorsiorneqanngillat.

Maalaarummi allami maalaartoq ukiuni arlalinni ilumigut anniartarsimammata nakorsarlu ilusuinermini talerpiup tungaani manniisaqarfiup nalaani malussarsimammata, arnat ilumikkut nappaataannik immikkut ilisimasalimmit misissortinnissamut sinerissami qitiusumik immikkoortumi nakorsap innersuussisimanginnera, isornartorsiorneqarpoq. Nakorsap arnat ilumikkut nappaataannik immikkut ilisimasalimmut innersuussinissamik isumaliutiginninnera, pineqartullu arnat ilumikkut nappaataannik immikkut ilisimasalimmit takuneqartariaqarneranik allattugaatinut naliunaarsimanera nammanngilaq. Nakorsiarnermut atatillugu innersuussisimasariaqaraluarpa.

Maalaarutit pingajuanni nakorsat marluk maalaartumik – naamigut anniartumik anaalu ersittumik aattaqartumik annertunerusumik misissuisimasariaqaraluit, nerisallu arrioriartortarfiisigut pilattaanermik immikkut ilisimasalinnut misissortinnissaanut innersuussisimasariaqaraluit, isornartorsiorneqarput. Tamatuma saniatigut maalaartup siusinnerusukkat misissortissimanera naapertorlugu, piffissami sivisujaami nassuiaruminaatsumik naamigut anniartarsimavoq. Ersiutit taakku nappaammik navianaatilimmik patsiseqarsinnaammata, nakorsap tamanna tunngavigalugu, maalaartoq nerisat arrioriartortarfiisigut nappaatilinnut immikkoortortami misissoqqissaarneqarnissaanut innersuussimasariaqaraluarpa.

Uppernarsaaneq

Maalaarutini isornartorsiunermik kinguneqartuni ilaagajuttoq alla tassavoq allattugaatinut nalunaarsuinnginneq imal. amigaatilinnik nalunaarsuineq.

Maalaarummi, sinerissami Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuani nakorsaq, erlummik misissuisimanerminik allattugaatinut nalunaarsimannginnera pillugu isornartorsiorneqarpoq. Misissuinerit paasissutissat nakorsaaneermi pisariaqartinneqartut allattugaatinut nalunaarsugassaammata, naammatumik allattugaatinut nalunaarsuisimanngilaq.

Maalaarummi allami, sinerissami Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuani nakorsap maalaartup nipaallisaatinik atuinissaanik innersuussisimanerminik allattugaatinut naammattumik nalunaarsuisimannginnera - paasissutissat taamaattut pitsaasumik nakorsaaneermik qulakkeerinissamut pisariaqarmata- isornartorsiorneqarpoq.

Maalaarutit pingajuanni sinerissami Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuani nakorsaq maalaartup nappaataata oqaluttuassartaanik qanoq inneranillu misissuinerit suut ingerlasimanerannik taakkulu inernerinik kiisalu qanoq nakorsaasimanerminik allattugaatinut nalunaarsuisimannginnini pillugu isornartorsiorneqarpoq.

Maalaarummi allami sundhedsassistenti, nakorsaaneq pillugu nakorsamik pigaartuusumik isumasiuisimanerminik nakorsallu taassuma kinaaneramik allattugaatinut nalunaarsimasariaqaraluartoq, isornartorsiorneqarpoq.

Kukkusumik nakorsaasiineq

Maalaarutit ilaat isornartorsiunermik kinguneqartoq, peqqissaasup isinut kuseriartaataasoralugu siutitut kuseriartaammik kukkusumik nakorsaasiisimaneranut tunngassuteqarpoq. Peqqissaasup nakorsaammik tunniussitinnani tamatigut nakorsaasiussamik eqqortumik tunniussiniartussaanera, Aalajangiisartut pingartippaat. Taamaammatt nalinginnaasumik imal. nakorsaatip puuani suuneranut uppernarsaatip scannereragut, nakorsaasiunneqartup eqqortup tunniunneqarnera qulakkeerneqassaq.

Maalaarummi allami peqqissaasoq sinititsisartuq, suliaritinnissaq sioqqullugu malaartumik takusaanermini, maalaartup immikkoortortami maleruagassat naapertorlugit ullaakkut iisassaminik (Metformin) iisussaangitsoq, ullaakkut nakorsaatigisartakkaminik iisinissaanik allattugaatinut nalunaartoq

isornartorsiorneqarpoq. Maalaartoq singernermigut qinnilersilluni sivisujaamik suliaritittussaavoq. Maalaartoq iisartakkamik nakorsarneqartumik type 2 diabetesimik nappaateqarmat, suliaritinnerup nalaani glukose/insulin-imik akulimmik tarajulersorneqartussaagalarpoq. Tamanna allattuiffimmut sinitisisartup suliaritinnissaq sioqqullugu takusaanermi immersugassaani nalunaarneqarsimanngilaq.

Aalajangiisartut naliliinnerat naapertorlugu, nakorsaasiussat tamarmik erseqqissumik nalunaarsimasussaammata, glukose/insulin-imik akulimmik tarajulersuisoqarnissaa allassimasariaqaralarpoq. Taamaalilluni peqqissaasup sinititsisartup, maalaartup peqqinnissakkut illersorneqarsinnaasumik nakorsarneqarnissaa qulakkiinngilaa.

Kukkusumik nakorsaaneq

Maalaarutit ilaanni isornartorsiuineq, nakorsap kukkusumik nakorsaanermik aallartitsineranut tungassuteqarpoq, soorlu sinerissami Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuani nakorsaq, paffiup naffaanik nikissimanngitsumik, ammasumik tamakkiisumilluunniit qequligassaagaluamik, nimerlugu nakorsaanera.

Maalaarummi saanernut naggussanullu tungasumi, saarngit nakorsaata ikutsikkut saarngup naffaa aalasumut, sap. ak. pingasuni atugassamik qequliinissamik, tamatumalu kingorna misissortinnissamik sinerissamik nakorsamik siunnersuineri isornartorsiorneqarpoq. Ikutsip nagguaata pilluteqqissinnaaneranut aarlerinaat annertummat, sap. ak. ataatsip qaangiunnerani qinnguarterlugu assilineqarnissaanik, saarngit nakorsaata nakorsaq sukumiisumik ilitersorsimasariaqaralarpaa.

Kukkusumik naliliineq

Siffissap talerperliup qinnguarterlugu assilineqarnerani – naak maalaartup siffiaata nagguaata akunnerutiusavissimanera assit takutikkaluraat, annikitsuinnarmik gigteqarfiuneranik takutitsisutut saarngit nakorsaata naliliinera. Tamanna tassaavoq siffissap nagguaata annertuumik nungullarsimanera, anniarnermik iluamillu pisussinnaannginnermik kinguneqartoq, siffiaasalersinnikkut iluaquserneqarsinnaasoq. Qinnguartaalluni assilisat, nalinginnaasumik misissuinerup maalaartullu nappaataata oqaluttuassartaa qanorlu inneranik ataatsimut naliliineq naapertorlugit, saarngit nakorsaata maalaartoq siffiaasalersinnissamut innersuussimasariaqaralarpaa.

Aarlerinaatilimmik nakorsaaneq

Suliaritinnerup nalaani, nakorsaanerup atortorissaarut aanaarnernut qiluttaatit atorneqartartoq, pilatsittup niuata talerperliup ataanut inissippaa. Aalajangiisartut atortorissaarummik uunartumik pilatsittumullu ajoqusiinnaasumik pilatsittup innanngavianut saarngit nakorsaata ilisinerata isornartorsiornissaa tunngavissaqarsoraat.

Maalaarummi allami tusartaatitaarnissamut atatillugu siutip iluata ilusaata voksimik/kutsummik assilineranut atatillugu maalaartup siutaata igalaasa putummat, peqqissaasoq isornartorsiorneqarpoq. Tamatuma annernartarnera imal. igalaasap putusarnera nalinginnaanngimmat, peqqissaasoq naapertuuttumik sulisimangitsoq, Aalajangiisartut naliliipput.

Paasissutissinneqareernikkut akuersineq nipangiussisussaataanerlu

Maalaarummi allami nakorsaaneq isornartorsiorneqarani, maalaartup kigutaarsinnissamut tamatumalu kingunerisaanik nakorsartinnissamut periarfissanik allanik naammattumik ilisimatinneqarsimanginnera isornartorsiorneqarpoq. Tamatuma saniatigut sinerissami nakorsaq maalaartoq akuersiteqqaarnagu paasissutissanik saqqummiussisimanermigut nipangiussisussaataanerminik unioqqutitsisimasut isornartorsiorneqarpoq.

Isummersorneq

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmit naliliivigineqartut

Maalaarutit pingasut Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmit itigartitaasut tassaapput, maalaartup apeqqtinut maalaarutip paasineqarnissaanut pisarialinnut akissuteqannginnera, nakorsartissimanermut uppersaatissaqannginnera, maalaarutigineqartullu peqqinnissakkut sullissinertut isigineqarsinnaannginnera. Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutinit 2022-imi 2023-imilu tiguneqartunit 164-init, 114-init aalajangiivigineqarput, taakkunanga 26-it kingusinaartumik tunniunneqartut naliliivigineqarlutik pingasullu itigartitsissutaallutik. Maalaarutini aalajangiivigineqartuni 84-ini 17-it (20,2 %) isornartorsiuinermik kinguneqarput. Taamaalillutik maalaarutit isornartorsiuinermik kinguneqartut ikittuinnaapput. Matumani peqqinnissakkut sullissisut ataasiakkaat immikkut isigalugit naapertuuttumik iliuuseqarsimagaluit, nakorsaanerup pissusissamisuunngitsumik isornaatilimmillu ingerlasimasinnaanera erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq. Matuma allannerata nalaani,

maalaaruteqartarneq pillugu inatsisip nutaap qanittukut akuerineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Inatsimmi tassani pissusissamisuunngitsumik imal. naammaginangitsumik pisoqarneranik maalaaruteqartoqarsinnanngusaaq.

Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuini peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit

Maalaarutit sinerissami qitiusumik immikkoortunut taakkulu ataanni immikkoortunut atituumik agguataarsimapput. Peqqinnissaqarfiup sinerissami qitiusumik immikkoortuini maalaarutit tamakkerlutik Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinneq pillugu maalaarutinit amerlanerunerat, najukkaminni nakorsarneqartut amerlanerunerannik immaqalu aamma Napparsimmavissuarmi immikkut ilisimasaqarfinni peqqinnissakkut sullissisut ilinniakkatigut piginnaasaqarnerusut nakorsaanernik ingerlatsinerannik patsiseqarsinnaavoq. Tamatuma akerlianik Nuup avataani peqqinnissaqarfiup immikkoortuini atortorissaarutinit nappaatinillu suussusersiniaanermi atortunut immikkut ittunut periarfissaqanngilaq. Tamatuma peqatigisaanik sumiiffinni taakkunani peqqinnissakkut sullissisut ilinniarluarsimasut misilittagartuullu amigaataagajupput. Tamatuma saniatigut peqqinnissakkut sullissisut annertuumik tarsaannerat, nakorsaanerup ataavartumik ingerlanniarnernat pitsaanngitsumik kinguneqarajuppoq napparsimasumullu eqqortumik nakorsarneqannginnermik misigititsisarluni.

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit aalajangiivigineqarnerat

2022-imi maalaarutit, 2024-imi februaarip ulluisa aallaqqaataanni Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit naammassineqarlutik suliarineqareersimapput, taakkunannga 79-it Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqarlutik. Taakkunannga 22-it suli aalajangiivigineqarsimanngillat taakkulu maalaartit nassiunneqartut 28%-eraat. 2022-imi maalaarutinit tunniunneqartunit aalajangiivigisanit 57-init 13-it (23 %) isornartorsiuinermik kinguneqarput. Maalaarutini Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tunngasuni isornartorsiuisoqanngilaq.

2023-imi maalaarutinit tiguneqartunit 56-it Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut ingerlateqqinneqarput, taakkunannga 27-it aalajangiivigineqarput. Taakkunannga 27-init sisamat (15 %), isornartorsiuinermik kinguneqarput taakkunanngalu ataaseq Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsartinnermut tunngasuulluni.

Maalaarutit tamakkerlutik sulii aalajangiivigineqanngimmata kisitsisullu illoqarfinneersut/nunaqarfinneersut sinerissamilu qitiusumik immikkoortuneersut annikimmata, isornartorsiorneqartut amerlassusaat annertuumik nalorninaateqarpoq. Taamaattorli maalaarutit tamarmik sulii naammassineqanngikkaluit aalajangiivigineqanngikkaluillu, maalaarutit Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nassiussat ilaannamineerarsui isornartorsiuinermik kinguneqartut inerniliisoqarsinnaavoq.

Maalaarutit amerlasuut aqquusaartukkanut tamakkiisunut, peqqinnissakkut sullissisut arlallit akuuffigisaannut naammaginninnginnermut tunngassuteqarput. Maalaaruteqartarneq ullumikkut atuuttoq taamaallaat peqqinnissakkut sullissisut ataasiakkaat pissusissamisoortumik iliorsimanerannik, peqqisaarsimanerannik ilumoorussisimanerannillu naliliinissamut periarfissiivoq. Taamaammat misissuinerup nakorsaanerullu naammaginanginneranni – pisariaqanngitsumik sivisuallaamik ippiorsimaneranut, anniarsimaneranut, ernumasimaneranut tunngassuteqaralarpat, peqqinnissakkut sullissisut ataasiakkaat naapertuuttumik iliorsimappata, malaartup maalaarutaata akuerinissaa periarfissaagajunngilaq.

Immikkoortiteriaatsimut ICPC-2-mut tunngatillugu peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit

2022-imi 2023-imilu maalaarutit aalajangiivigineqartut katillugit 84-iupput. Maalaarutit aalajangiivigisat tallimararterutaasa missaat, peqqinnissakkut sullissisumut ataatsimut arlalinnulluunniit isornartorsiuinermik kinguneqarput. Maalaarutit amerlanersaat makkununga tunngassuteqarput: *"Nukiit saangillu"* (26-it), tulliuppu *"Nerisat arrioriartortarfii"* (aqqaanillit) kiisalu *"Arnat kinguaassiuutaat"* (qulit) (2). Taamaammat kisitsisit annikeqisut taakku nalorninarsinnaapput.

Maalaarutit *"Nukinnut saanernullu"* tunngassuteqartut amerlanerunerannut, Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuni nakorsiatitsivinni saanertigut naggussatigullu ajornartorsiutit annertuumik initunerannik patsiseqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut nappaatinut timimut siaruaattartunut sanilliullugit, timimik aalatitsisuni ajoqutit suussusersiuminartuugajullutillu maalaarutigissallugit tigussaagajunnerupput. Nappaatit timimut siaruaattartut misissuiviginiarnerat suussusersiniarnerallu paasilertoruminaakkajuppoq; nappaatit ineriartornerat paasilertoruminaalluni, suussusersiniaanermi periutsit arlaqqarlutik peqqinnissakkullu sullissisunik arlalinnik akuutitsisarlutik.

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut tunngatinneqartut

Ukiuni taakkunani marlunni ataatsimut isigalugit maalaarutit 24-it aalajangiivigineqartut Nuummi Dronning Ingridip Napparsimmavissuani saanertigut naggussatigullu nappaatinut -arnallu ilumikkut nappaataannut tunngasut amerlanerupput. Taakku ukiut siuliini kisitsisit assigaat (3). kisitsisit annikinnerat annertuumik nalorninarsitsimmat taakku tunuarsimaarfigineqassapputtaaq.

Maalaarutit ukioqatigiiaanut agguataarneqarnerat

30-it 35-illu akornanni ukiulinni kiisalu 60-it 65-illu akornanni ukiulinnit maalaarutit amerlanerupput. Maalaarutinit 20-it inorlugit ukiulinnut tunngasunit 46-isunit 41-it, meeqqanik nakorsaannermut tunngasuupput. Taakkunanga katillugit arfineq marluk, Dronning Ingridip Napparsimmavissuani immikkut ilisimasallit nakorsaannerannut- taamaalillunilu meeqqat nappaataannik immikkut ilisimasaqarfimmut tunngapput. Paasissutissat naatsorsorneqarnerisa nalaani Dronning Ingridip Napparsimmavissuani meeqqanik nakorsaannermut tunngatillugu maalaarutini isornartorsiuisoqanngilaq.

Peqqinnissakkut sullinneqarneq pillugu maalaarutit qanoq ineriartornerat

Maalaarutit 2018-imiit 2019-imut amerleriangaatsiarput 2022-illu tungaanut siornamiit marloriaatinngorneranni ikiliartuaarlutik. Tamatuma kingorna maalaarutit amerliartoqqilernerat arlalinnik patsiseqarsinnaavoq. Maalaarutit amerlassusaat, peqqinnissakkut sulisussanik pissarsiniarnerup aalaakkaasunillu sulisoqarniarnerup –pingaartumillu peqqinnissakkut sullissisunik immikkut ilinniagalinnik misilittagalinnillu naammattunik pissarsiniarnerup ajornakusoornerulernerata kingunerisaanik, sulisut taarsaannerulernerannik, immaq takutitsivoq. Maalaaruteqarsinnaanerup ajornannginnerulernerata teknikkillu digitaliusup atornissaata amerlasuunit sungiunneqarsimanera, patsisaaqataasinnavortaaq. Tamatuma saniatigut inuit attaveqatigiittarfii, innuttaasuni Peqqinnissaqarfimmut tunngatillugu isorinninnermut ikorfartueqataasimanngitssorunaratik, isornartorsiuisoqarnerulersimasinnaavoq.

Maalaarutini aalajangiivigisani isornartorsiuneq

Maalaarutit ilaat amerlasuut isornartorsiuinermik kinguneqartut, naapertuuttuni peqqinnissakkut sullissisup nakorsamik isumasiuisimanninneranut tunngassuteqarput. Tamanna peqqinnissakkut sullissinermi suliaakkiinermut akisussaaffimmullu tunngassuteqarpoq – ikiortaasoq (ass. sundhedsassistenti imal. peqqissaasoq) suliaakkiussamut naagaarnissamut imal. nalorninermi nakorsamik akisussaasumik isumasiunissamut pisussaaffeqarpoq (4). Suliaakkiinnermi toqqammavissat massuiarluarneqarsimangippata peqqinnissakkullu sullissisut namminersuutigalugit suut suliarisinnaanerannut killissartik – qaqugulu nakorsamik isumasiuinissartik ilisimangippassuk namminersorsimappatalu, eqqunngitsumik iliorsimasutut akisussaatinneqarsinnaapput (4). Taamaamat aqutsisut, peqqinnissakkut sullissinermi suliaakkiinermut atatillugu toqqammavissat akisussaaffiillu nakorsanit tamanit peqqinnissakkullu sullissisunit allanit ilisimaneqarnissaannut akisussaaffimmik tigusinissaat, pingaaruteqarpoq. Maalaarutit ilaanni ajornartorsiummut tamatumunnga assingusumut, sinerissami qitiusumik immikkoortumi nakorsat nakorsamut immikkut ilisimasalimmut innersuussisimasariaqaraluarnerannut imal. isumasiuisimasariaqaraluarnerannut tunngassuteqarpoq. Matumani suliaakkiineq pineqanngikkaluaq, immikkut ilisimasalimmik isumasiuinissaq siunnersortinnissarlu naapertuuppata, suleriaatsit akisussaaffiillu sinerissami peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuani nakorsanit ilisimaneqarnissaat pingaaruteqarportaaq.

Maalaarutini allani, peqqinnissakkut sullissisut nakorsamik isumasiuinikkut pissusissamisoortumik iliuseqarsimassagunarput, tamannali allattugaatinut nalunaarneqarsimangimmat, nakorsaq pineqartoq kinaassusersineqarsinnaanani. Napparsimasumik nakorsaanermi peqqinnissakkut sullissisunit allamit siunnersorneqarnerup allattugaatinut nalunaarnissaa, peqqinnissakkut sullissisut pisussaaffigaat. Allattugaatini nalunaarsukkat annertuumik pingaaruteqartinneqarmata, taamaattoqarnera allattugaatini nalunaarsimangippat, imal. allattugaatini nalunaarsukkat tunngavigalugit isumasiorneqartoq kinaassusersineqarsinnaangippat, nakorsamik isumasiuisimanninneq pillugu isornartorsiuisoqarsinnaavoq (5).

Maalaarutit aalajangiivigineqarneranni, ilinniagalinnit aalajangersimasunit taakkulu ataasiakkaat misillitagaannit, imal. qaffasinnerusumik ingerlariaqqiffiusumik ilinniagalinnit suut naatsorsuutigineqarsinnaanerisa pingaartinneqartarnera, matumani oqaatigineqassaaq. Taamaamat nakorsaaneq imal. misissuineq isornartorsiorneqarani nakorsamilli imal. nakorsamik immikkut

ilisimasalimmik isumasiuisimanginneq isornartorsiorneqarsinnaavoq. Nakorsamik isumasiuisoqarsimagaluarpalluunniit, nakorsaq siunnersuisimasoq kinaassusersisinnaangorlugu allattugaatini ersarissumik nalunaarneqarsimangippat, isornartorsiuisoqarsinnaavortaaq. Peqqinnissakkut sullissineq pillugu ilitersuummi, siunnersuisoq kinaassusersineqarsinnaangorlugu siunnersortinniartup allattugaatinut uppernarsaalluni nalunaarsuinissamut akisussaasuunera, ersarissumik allassimavoq.

Maalaarutit arlaanni nakorsartinneq pineqarani, napparsimasulli nakorsarneqalersinnani naammattumik paasissutissinneqarnissaanut tunngatillugu isornartorsiuisoqarportaaq. Maalaarummi allami napparsimasoq akuersiteqqaarnagu paasissutissanik isertuussassanik ingerlatitseqqisimaneq isornartorsiorneqarpoq. Taakkunani marlunni tamatigut napparsimasut paasissutissereerlugit akuersitinnissaasa, taakkulu ersarissumik allattugaatinut nalunaarnissaasa pingaaruteqassusaa takutinneqarpoq.

Maalaarutit allat isornartorsiuinermik kinguneqartut peqqinnissakkut sullissinermut peqqinnissakkullu sullissisup peqqissaarlunilu ilumoorussisimaneranut tunngassuteqarput – tamatuma saniatigut peqqinnissakkut sullissinerup, peqqinnissakkut sullisisumit taama ilinniagalimmit naatsorsuutigineqarsinnaasumut naapertuunnera, pingaartinneqarpoq.

Najoqqutarisat

1. [bkg 14 2012 \(nalunaarutit.gl\)](#)
2. [icpc 2 kodekort.pdf \(kiap.dk\)](#)
3. [Klager over sundhedsfaglig behandling \(nun.gl\)](#)
4. [Vejledning om delegation](#)
5. [Landslægeembedets vejledning nr. 6/2023 om dokumentation af sundhedsfaglige ydelser \(journalføring\)](#)

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik XX XX 2024

Louise Lohmann Faber

Toqq/direkte 34

lofa@nanoq.gl